

تحلیل مقایسه‌ای غرور ملی شهروندان قبل و بعد از موفقیت تیم ملی فوتبال ایران در صعود به جام جهانی ۲۰۱۴

سیروس احمدی^{۱*} - محمدرضا فیروزی^۲ - سعید نوایی^۳

۱. دانشیار جامعه‌شناسی، گروه جامعه‌شناسی، دانشگاه یاسوج، یاسوج، ایران. ۲. استادیار روانشناسی، گروه روانشناسی، دانشگاه یاسوج، یاسوج، ایران. ۳. دانشجوی کارشناسی ارشد جمعیت‌شناسی، دانشگاه یزد، یزد، ایران
(تاریخ دریافت: ۱۳۹۲/۰۱/۲۸، تاریخ تصویب: ۱۳۹۲/۰۵/۲۹)

چکیده

موفقیت‌ها و شکست‌های ورزشی در مسابقات بین‌المللی بر غرور ملی شهروندان تاثیر می‌گذارد اما این رابطه کمتر مورد بررسی دقیق علمی قرار گرفته است. هدف اساسی پژوهش حاضر بررسی تاثیر موفقیت تیم ملی فوتبال ایران در راهیابی به جام جهانی بر غرور ملی شهروندان است. روش تحقیق پیمایش طولی است که در دو مرحله انجام شده است. جامعه آماری شهروندان ۶۰-۱۸ ساله شهر یاسوج هستند که ۳۲۰ نفر به عنوان نمونه تعیین و با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی چندمرحله‌ای انتخاب شدند. ابزار سنجش پرسشنامه غرور ملی (ISSP) است که ویژگی‌های روان‌سنجی آن در ایران مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج تحقیق نشان داد، غرور ملی شهروندان پس از موفقیت تیم ملی فوتبال ایران به طور معناداری افزایش یافت. این افزایش در بعد غرور ملی به دستاوردهای خاص معنادار نیست اما در بعد غرور ملی عمومی، معنادار است. نتیجه‌گیری اساسی تحقیق حاضر این است که با سرمایه‌گذاری در ورزش و برنامه‌ریزی جهت موفقیت تیم‌های ملی ایران در رقابت‌های مهم بین‌المللی، می‌توان غرور ملی به عنوان یکی از نیازهای کشور را ارتقاء بخشید.

واژه‌های کلیدی

غرور ملی، فوتبال، جام جهانی، شهروندان، ایران.

مقدمه

با شکل‌گیری دولت-ملت^۱ها در دوران جدید، نیاز به انسجام، همبستگی و همگنی ملی در بین مردم بیش از همیشه احساس گردید. ملی‌گرایی^۲ شکل افراطی تامین این نیاز بود اما حوادث و فجایع قرن بیستم مانند جنگ‌های جهانی باعث گردید به تدریج ایده میهن پرستی یا عشق به کشور و وفاداری به آن، جایگزین ملی‌گرایی شود. غرور ملی که از آن به عنوان احساسات مثبت مردم نسبت به کشورشان نام برده میشود (۲۵) نشان دهنده میهن پرستی است (۱۹) و بر خلاف ملی‌گرایی که مبتنی بر نگرش خصمانه به سایر کشورهاست، مبتنی بر دلبستگی عاطفی به کشور خودی و احترام به سایر ملت‌هاست. غرور ملی سازه‌ای چند بعدی است (۱۶ و ۱۷) که اساساً بر دستاوردها و توانمندی‌های کشور در حوزه‌های علم و فناوری، اقتصاد، ورزش، هنر و ادبیات، نظام توزیع، نقش سیاسی کشور در جهان، برابری فرصت‌ها و تاریخ تاکید می‌کند (۱۵). غرور ملی به واسطه شرایط تاریخی و اجتماعی منحصر به فرد هر کشور و نیز به واسطه موقعیت اجتماعی و جمعیتی درون هر جامعه شکل می‌گیرد و سپس بر نوع نگاه و بینش مردم به موضوعات دیگر تاثیر می‌گذارد (۲۴). ارتقای غرور ملی باعث تقویت اعتماد به نفس (۱۱)، افزایش مشارکت (۱۴) و افزایش تعهد به ملت (۸) می‌شود و در نقطه مقابل، تضعیف غرور ملی نیز به راحتی می‌تواند منجر به یاس، خودباختگی، بی‌انگیزگی و عدم مشارکت فعال در بین شهروندان گردد. بر همین اساس، دولت‌ها همواره تلاش می‌کنند به شیوه‌های مختلف، غرور ملی را در بین شهروندان خود ارتقاء دهند. عوامل متعددی بر تقویت و تضعیف غرور ملی تاثیر گذار هستند. موفقیت‌های ملی که دامنه گسترده‌ای از

پیروزی در جنگ تا دستاوردهای علمی، فنی، ادبی، هنری و غیره را در بر می‌گیرند، قادرند غرور ملی را ارتقاء بخشند (۲۳ و ۱۸ و ۲۲). در همان حال، شکست‌های ملی مانند شکست در جنگ نیز می‌تواند غرور ملی را خدشه دار نموده و جایگاه آن را در بین شهروندان تضعیف کند (۲۱). ایوانز و کلی^۳ (۱۵) در پژوهشی بین‌المللی در ۲۴ کشور جهان، نشان دادند در آمریکا دستاوردهای علمی و فنی، در ایرلند دستاوردهای هنری و ادبی و در ژاپن دستاوردهای اقتصادی، عوامل اصلی ارتقای غرور ملی هستند. اما یکی از عوامل موثر بر غرور ملی، موفقیت‌ها یا شکست‌های ورزشی در رقابت‌ها و مسابقات بین‌المللی است (۱۳ و ۱۱ و ۱۵ و ۲۶). این تاثیر گذاری ناشی از این است که رقابت‌های ورزشی جلوه‌ای تصعید یافته از تنش‌های خشونت‌آمیز اقوام و ملت‌ها در روزگاران گذشته است و به زعم الیاس^۴ (۷) ورزش، جبران خشونت‌های فیزیکی است که در قدیم مجاز شمرده می‌شد و اکنون مجاز شمرده نمی‌شود. از این منظر تمایزات بین کشورها می‌تواند خود را در ورزش خود را نشان دهد (۷). رقابت‌های ورزشی این امکان را به کشورهای مختلف می‌دهند که ضمن تقویت صلح و دوستی، به گونه‌ای مسالمت‌آمیز توانمندی‌های خود را در برابر دیدگان تماشاگران و ناظران که گاهی اوقات میلیاردها نفر هستند، به نمایش گذاشته و مرزهای میان ملت‌ها را برجسته نمایند. در میان مسابقات ورزشی، فوتبال جایگاه خاصی دارد. فوتبال به دلیل گستردگی فوق‌العاده، تعداد بی‌شمار ورزشکاران و تماشاگران، سرمایه‌گذاری‌های کلان مالی و پوشش وسیع رسانه‌ای، عرصه‌ای فراتر از دیگر ورزش‌ها کسب کرده است (۲). جام جهانی فوتبال که هر چهار سال یک بار با حضور تیم‌های برگزیده در یکی از کشورهای جهان برگزار می‌شود، بدون تردید بزرگترین و فراگیرترین

3. Evans & Kelley
4. N.Elias

1. Nation-State
2. Nationalism

کردند و نیز استفاده از همه بازیکنان شایسته داخلی و همگروهی با تیم های کره جنوبی، ازبکستان، لبنان و قطر پس از دور مقدماتی، این تصور را در مردم به وجود آورد که فوتبال ملی ایران شانس زیادی برای حضور در جام جهانی ۲۰۱۴ برزیل خواهد داشت. کسب پیروزی در اولین مسابقه در برابر ازبکستان در زمین حریف این امیدواری را افزایش داد اما کسب تساوی در برابر قطر در تهران و شکست ناباورانه در برابر لبنان در زمین حریف باعث شد امیدواری ها کاهش یابد. کسب پیروزی در برابر کره جنوبی در تهران و سپس شکست در زمین خودی در برابر ازبکستان باعث گردید تردیدهای زیادی نسبت به صعود ایران به وجود آید و سرنوشت صعود ایران به بازی های دیگر تیم ها پیوند بخورد. انجام سه بازی آخر در فاصله ۱۴ روز در خرداد ماه ۱۳۹۲ باعث گردید توجه ها به بازی های تیم ملی فوتبال ایران افزایش یابد. تیم ملی فوتبال ایران در روز ۱۴ خرداد موفق شد قطر را در زمین خودش شکست دهد و گام امیدوارکننده ای بردارد. این تیم در ۲۱ خرداد در تهران با چهار گل از سد لبنان گذشت و در صدر جدول گروه A قرار گرفت. در حالی که به دلیل میهمان بودن ایران در برابر کره جنوبی و میزبان بودن ازبکستان در برابر تیم حذف شده قطر در روز آخر هنوز تردیدهای جدی نسبت به صعود ایران وجود داشت اما این امر باعث شد بار دیگر توجه عمومی به فوتبال ملی افزایش یابد و فوتبال به مساله ای ملی و همگانی تبدیل شود. ایران در روز آخر در یک بازی حساب شده توانست تیم کره جنوبی را در زمین خودش شکست داده و برای اولین بار به عنوان تیم اول گروه به جام جهانی فوتبال صعود کند. با این حال، سنجش علمی تاثیرات این موفقیت در سطوح ملی بر رفتارها و نگرش های شهروندان کمتر مورد توجه قرار گرفته است. بر این اساس، هدف اساسی پژوهش حاضر این بود که آیا غرور ملی شهروندان ایرانی

پدیده جهانی است، چرا که در هنگام برگزاری قادر است توجه میلیاردها نفر را در سراسر جهان به خود جلب کند. این امر باعث شده است دولت ها در سراسر جهان نگاه خاصی به این ورزش داشته باشند و از آن در راستای تقویت غرور ملی و کارکردهای متعاقب آن استفاده کنند. با این حال، پژوهش های مستند علمی در این حوزه به ندرت صورت گرفته اند. لور^۱ (۲۰) در برزیل نشان داد موفقیت این کشور در کسب جام جهانی ۱۹۵۸ موجی از غرور ملی در این کشور پدید آورد و ملت برزیل این احساس را داشتند که اکنون در سطح بین المللی سرفرازند. آبل^۲ و همکاران (۹) در پژوهشی کیفی در انگلستان نشان دادند حتی اعضای گروه های سیاسی افراطی دست راستی نیز فوتبال ملی را به عنوان وسیله ای برای بیان هویت شخصی و دلبستگی عاطفی به انگلستان به عنوان اجتماع ملی تخیلی در نظر می گیرند. در ایران اگر چه فوتبال سابقه و اعتبار کشتی را ندارد اما گسترده ترین و فراگیرترین ورزش کشور است. این امر باعث شده است موفقیت ها یا شکست های تیم ملی فوتبال برای مردم حایز اهمیت باشد. اگر چه پژوهش های علمی در این زمینه در ایران معمول نبوده اند اما قراین و شواهد بیانگر این هستند که موفقیت ها و شکست های تیم ملی فوتبال ایران بر احساسات مردم ایران تاثیر می گذارد (۱). فوتبال ملی ایران پس از سه دوره حضور در جام های جهانی ۱۹۷۸، ۱۹۹۸ و ۲۰۰۶ تلاش نمود به عنوان نماینده آسیا در جمع ۳۲ منتخب جام جهانی ۲۰۱۴ برزیل قرار گیرد. استخدام کارلوس کیروش^۳ مربی نام آوازه ای که سابقه مربی گری در تیم های منچستر یونایتد، رئال مادرید و تیم ملی پرتغال را داشت، حضور چندین بازیکن دورگه ایرانی الاصل که در تیم های مطرحی بازی می

1. Lever
2. Abbel and et.al
3. Carlos Queiroz

قبل و بعد از موفقیت تیم ملی فوتبال ایران تفاوت معناداری دارد؟

روش شناسی

پژوهش حاضر از نوع پیمایشی طولی است که در دو مقطع زمانی انجام شده است. مرحله اول، طی روزهای ۱۱ و ۱۲ خرداد ماه ۱۳۹۲ قبل از بازی ایران و قطر و مرحله دوم، طی روزهای ۲۹ و ۳۰ خرداد پس از بازی ایران و کره جنوبی و صعود ایران به جام جهانی فوتبال انجام شده است. روش طولی مورد نظر در این تحقیق از نوع پانل بوده و تحقیق بر روی گروه یکسانی انجام شده است.

جامعه آماری پژوهش کلیه افراد ۶۰-۱۸ ساله شهر یاسوج است که بر اساس نتایج آخرین سرشماری کشور (۳) تعداد آنها ۷۹۳۶۰ نفر می باشد.

با استناد به تحقیقات پیشین ملی در ایران (۸ و ۶ و ۱۴) و نیز مطالعه مقدماتی در پژوهش حاضر، با استفاده از فرمول نمونه گیری کوکران^۱ (۱۲) و تعیین مقادیر $(d=0/05)$ ، $(t=0/95)$ ، $(q=0/25)$ ، $(p=0/75)$ اندازه نمونه برابر با ۲۸۸ بدست آمد. با توجه به این که محتمل بود در مرحله دوم تحقیق دسترسی به برخی نمونه ها مقدور نباشد و اندازه نمونه مخدوش گردد، اندازه نمونه به ۳۲۰ نفر افزایش یافت. جهت انجام نمونه گیری از روش نمونه‌گیری تصادفی چندمرحله‌ای استفاده گردید و در نهایت در چهارده محله شهر یاسوج (شاهد، شهداء، محمودآباد، راهنمایی، مسکن، ارم، امامت، امام حسین، ترمینال، دولت آباد، زیرتل، سالم آباد، جهاد، و گلستان) با مراجعه به ۳۵۵ خانه، ۳۲۰ نفر واجد شرایط که تمایل به مشارکت در تحقیق داشتند، مورد مصاحبه قرار گرفته و اطلاعات مورد نیاز از آنان جمع آوری گردید. از آنجا که

تحقیق حاضر از نوع پانل بود و طی آن اطلاعات مرحله دوم لزوما باید از افراد شرکت کننده در مرحله اول جمع آوری می گردید و جهت کنترل متغیرهای مزاحم، ضرورت داشت اطلاعات در سریع ترین زمان ممکن پس از انجام بازی ایران و کره جنوبی (۴۸ ساعت) جمع آوری می گردید، دسترسی به ۴۰ نفر از نمونه های مرحله اول امکان پذیر نگردید و اندازه نمونه در مرحله دوم عملاً به ۲۸۰ نفر کاهش پیدا کرد.

ابزار تحقیق جهت سنجش غرور ملی، پرسشنامه برنامه پیمایش اجتماعی بین المللی^۲ است که در دانشگاه شیکاگو به وسیله چند موسسه معتبر بین المللی اندازه گیری های اجتماعی، طراحی و در قالب دو پیمایش جهانی (۲۴ و ۲۵) در بیش از ۵۰ کشور مختلف مورد استفاده قرار گرفته است. این پرسشنامه دارای ۱۵ عبارت به صورت لیکرت است که در دو بعد، غرور ملی را اندازه گیری می کند. اولین بعد، دستاوردهای ویژه^۳ است که دارای ۱۰ عبارت است و دامنه آن بین ۱۰ (کمترین) تا ۵۰ (بیشترین) متغیر است. دومین بعد، غرور ملی عمومی^۴ است که دارای ۵ عبارت است و دامنه نمرات آن از ۵ (کمترین) تا ۲۵ (بیشترین) در نوسان است. ویژگی های روانسنجی این پرسشنامه در ایران توسط مجتهدی (۴) و مظاهری و همکاران (۵) مورد بررسی قرار گرفته و اعتبار و پایایی آن احراز شده است. در پژوهش حاضر محاسبه اعتبار سازه ای به روش تحلیل عاملی، نشان داد بدون این که هیچ یک از آیتم ها حذف گردند، دو عامل غرور ملی عمومی و دستاوردهای ویژه استخراج می گردند که قادرند ۵۱/۴ درصد واریانس سازه غرور ملی را تبیین کنند. به علاوه، محاسبه پایایی با استفاده از همسانی درونی به روش آلفا کرانباخ برای بعد دستاوردهای

2. International Social Survey Program
3 . Specific achievement
4 . General national pride

1. Cochran

ویژه (۰/۸۸)، بعد عمومی (۰/۶۷) و کل مقیاس (۰/۸۵) به دست آمد.

جهت آزمون سئوال تحقیق از روش تی زوج^۱ و جهت بررسی ارتباط متغیرهای جمعیتی با غرور ملی از روش های آماری ضریب همبستگی پیرسون، تی مستقل و تحلیل واریانس یک طرفه استفاده گردید.

یافته ها

با توجه به این که در مرحله دوم تحقیق، دستیابی به ۲۸۰ نفر از پاسخگویان مرحله اول امکانپذیر گردید، یافته های توصیفی و استنباطی تحقیق بر مبنای ۲۸۰ نفر نمونه محاسبه شده است. بر این اساس، از مجموع پاسخگویان، ۱۵۹ نفر (۵۶/۸٪) مرد و ۱۲۱ نفر (۴۳/۲٪) زن بوده اند. به لحاظ وضعیت قومی، ۱۸۴ نفر (۶۵/۷٪) لر، ۳۳ نفر (۱۱/۸٪) ترک و ۶۳ نفر (۲۲/۵٪) فارس بوده اند. به لحاظ سنی، میانگین سنی افراد شرکت کننده در تحقیق ۳۱/۷ سال با انحراف معیار ۱۰/۵ سال بوده است. به لحاظ وضعیت تحصیلی ۶ نفر (۲/۱٪) بی سواد، ۴۰ نفر (۱۴/۳٪) دارای تحصیلات کمتر از دیپلم، ۶۰ نفر (۲۱/۴٪) دارای تحصیلات دیپلم و ۱۷۴ نفر (۶۲/۱٪) دارای تحصیلات بالاتر از دیپلم بوده اند. اما وضعیت غرور ملی بر حسب ابعاد دو گانه دستاوردهای خاص و عمومی، قبل از صعود ایران به جام جهانی و بعد از صعود تیم ایران به جام جهانی به شرح جداول ۱ و ۲ می باشد.

جدول ۱. توزیع فراوانی و درصدی پاسخگویان در بعد غرور ملی عمومی، قبل و بعد از صعود ایران به جام جهانی

کاملاً مخالف		مخالف		بی نظر		موافق		کاملاً موافق		نظر تان در مورد هر یک از جملات زیر چیست؟
بعد	قبل	بعد	قبل	بعد	قبل	بعد	قبل	بعد	قبل	
۸	۷	۴	۶	۲۱	۱۶	۲۷	۱۰۲	۲۲۰	۱۴۹	ترجیح می‌دهم شهروند کشور خودم (ایران) باشم نه هیچ کشور دیگری
۲/۹	۲/۵	۱/۴	۱/۲	۷/۵	۵/۷	۹/۶	۳۶/۴	۷۸/۶	۵۳/۲	مسائلی در کشورم وجود دارد که باعث می‌شود احساس شرمندگی کنم
۹۸	۵۲	۱۲۰	۱۱۷	۴۷	۵۰	۱۲	۳۰	۳	۳۱	جهان جای بهتری بود اگر مردم سایر کشورها نیز شبیه مردم کشور ما بودند
۳۵	۱۸/۶	۴۲/۹	۴۱/۸	۱۶/۸	۱۷/۹	۴/۳	۱۰/۷	۱/۱	۱۱/۱	در مجموع کشور من از تمام کشورها بهتر است
۱۴	۸	۳۰	۶	۴۱	۳۸	۶۰	۱۳۸	۱۳۵	۹۰	مردم باید از کشورشان حمایت کنند حتی اگر کشور در مسیر اشتباه باشد
۵	۲/۹	۱۰/۷	۱/۲	۱۴/۶	۱۳/۶	۲۱/۴	۴۹/۳	۴۸/۲	۳۲/۱	
۱۵	۷	۲۹	۱۰	۵۳	۳۹	۴۵	۱۲۰	۱۳۸	۱۰۴	
۵/۴	۲/۵	۱۰/۴	۱۰/۶	۱۸/۹	۱۳/۹	۱۶/۱	۴۲/۹	۴۹/۳	۳۷/۱	
۲۰	۴۵	۶۳	۴۷	۳۸	۴۶	۱۸	۵۰	۱۳۱	۹۲	
۱۰/۷	۱۶/۱	۲۲/۵	۱۶/۸	۱۳/۶	۱۶/۴	۶/۴	۱۷/۹	۴۶/۸	۲۲/۹	

جدول ۲. توزیع فراوانی و درصدی پاسخگویان در بعد دستاوردهای خاص، قبل و بعد از صعود ایران به جام جهانی

خیلی کم		کم		کم و بیش		زیاد		خیلی زیاد		به چه میزان به کشورتان (ایران) در موارد ذیل احساس غرور می‌کنید؟
بعد	قبل	بعد	قبل	بعد	قبل	بعد	قبل	بعد	قبل	
۲۹	۳۳	۳۱	۳۳	۴۳	۳۶	۲۹	۷۶	۱۴۸	۱۰۲	عملکرد دموکراسی
۱۰/۴	۱۱/۸	۱۱/۱	۱۱/۸	۱۵/۴	۱۲/۹	۱۰/۴	۲۷/۱	۵۲/۹	۳۶/۴	تاثیر سیاسی بر جهان
۲۴	۳۶	۳۲	۲۹	۳۳	۳۱	۴۶	۸۵	۱۴۵	۹۹	نظام تامین اجتماعی
۸/۶	۱۲/۹	۱۱/۴	۱۰/۴	۱۱/۸	۱۱/۱	۱۶/۴	۳۰/۴	۵۱/۸	۳۵/۴	دستاوردهای اقتصادی
۱۷	۳۱	۹۰	۳۷	۶۵	۵۲	۱۳	۷۲	۹۵	۸۸	دستاوردهای علمی و فنی
۶/۱	۱۱/۱	۳۲/۱	۱۳/۲	۲۳/۲	۱۸/۶	۴/۶	۲۵/۷	۳۳/۹	۳۱/۴	موفقیت‌های ورزشی
۳۴	۳۹	۷۱	۳۹	۶۱	۳۲	۱۹	۹۲	۹۵	۷۸	دستاوردهای ادبی و هنری
۱۲/۱	۱۳/۹	۲۵/۴	۱۳/۹	۲۱/۸	۱۱/۴	۶/۸	۳۲/۹	۳۳/۹	۲۷/۹	نیروهای نظامی
۲۰	۳۰	۳۷	۲۹	۷۲	۴۵	۱۶	۸۵	۱۳۵	۹۱	تاریخ
۷/۱	۱۰/۷	۱۳/۲	۱۰/۴	۲۵/۷	۱۶/۱	۵/۷	۳۰/۴	۴۸/۲	۳۲/۵	رفتار عادلانه و برابر با تمام گروه‌ها
۱۷	۳۸	۲۹	۳۶	۳۹	۲۹	۱۴	۹۶	۱۸۱	۸۱	
۶/۱	۱۳/۶	۱۰/۴	۱۲/۹	۱۳/۹	۱۰/۴	۵	۳۴/۳	۶۴/۶	۲۸/۹	
۱۴	۲۹	۳۴	۳۲	۹۴	۴۳	۲۰	۸۸	۱۱۸	۸۸	
۵	۱۰/۴	۱۲/۱	۱۱/۴	۳۳/۶	۱۵/۴	۷/۱	۳۱/۴	۴۲/۱	۳۱/۴	
۲۲	۴۳	۳۹	۳۶	۶۷	۴۰	۲۷	۷۴	۱۲۵	۸۷	
۷/۹	۱۵/۴	۱۳/۹	۱۲/۹	۲۳/۹	۱۴/۳	۹/۶	۲۶/۴	۴۴/۶	۳۱/۱	
۲۱	۲۳	۲۶	۲۹	۴۵	۴۳	۳۸	۸۵	۱۵۰	۱۰۰	
۷/۵	۸/۲	۹/۳	۱۰/۴	۱۶/۱	۱۵/۴	۱۳/۶	۳۰/۴	۵۳/۶	۳۵/۷	
۴۰	۲۳	۴۸	۴۰	۷۳	۴۵	۲۲	۶۸	۹۷	۹۰	
۱۴/۳	۸/۲	۱۷/۱	۱۴/۳	۲۶/۱	۱۶/۱	۷/۹	۲۴/۳	۳۴/۶	۳۲/۲	

تجزیه و تحلیل داده‌ها

جام جهانی و بعد از صعود آن، از آزمون تی زوج استفاده

گردید که نتایج آن در جداول ۳، ۴، ۵ منعکس شده‌اند.

بر اساس نتایج جدول شماره ۳ قبل از مشخص شدن

صعود ایران به جام جهانی میانگین نمره غرور ملی

شهروندان ۵۳/۶ بوده است اما بعد از مشخص شدن صعود

ایران این میانگین ارتقا یافته و به ۵۶/۳ رسیده است.

با توجه به این که تحقیق حاضر به صورت پانل بوده و

طی آن پاسخگویان یکسانی در دو مرحله، به سئوالات

تحقیق پاسخ داده‌اند و نیز به دلیل این که داده‌های

تحقیق از توزیع نرمال تبعیت می‌کنند، جهت مقایسه

میانگین نمرات غرور ملی شهروندان قبل از صعود ایران به

معناداری مقدار t در سطح $0/99$ بیانگر این است که تفاوت مشاهده شده به لحاظ آماری معنادار است و طی آن غرور ملی شهروندان پس از موفقیت تیم ملی فوتبال افزایش یافته است.

جدول ۳. مقایسه میانگین غرور ملی قبل و بعد از موفقیت ایران در صعود به جام جهانی

Sig	t	df	میانگین بعد از موفقیت	میانگین قبل از موفقیت	تعداد زوج‌ها	
0/004	2/9	279	56/3	53/6	280	غرور ملی

بر اساس نتایج به دست آمده از جدول شماره ۴ قبل نمره شهروندان در غرور ملی نسبت به دستاوردهای خاص کشور قبل از موفقیت فوتبال ملی ایران $35/7$ و بعد از موفقیت تیم ملی فوتبال به $36/8$ رسیده است. عدم معناداری مقدار t بیانگر این است که تفاوت مشاهده شده به لحاظ آماری معنادار نیست و غرور ملی شهروندان در بعد دستاوردهای خاص کشور پس از موفقیت تیم ملی فوتبال تغییری نیافته است.

جدول ۴. مقایسه میانگین بعد (غرور ملی) دستاوردهای خاص، قبل و بعد از موفقیت ایران در صعود به جام جهانی

Sig	T	df	میانگین بعد از موفقیت	میانگین قبل از موفقیت	تعداد زوج‌ها	
0/192	1/3	279	36/8	35/7	280	دستاوردهای خاص

بر اساس نتایج به دست آمده از جدول شماره ۴ قبل نمره شهروندان در غرور ملی نسبت به دستاوردهای خاص کشور قبل از موفقیت فوتبال ملی ایران $35/7$ و بعد از موفقیت تیم ملی فوتبال به $36/8$ رسیده است. عدم معناداری مقدار t بیانگر این است که تفاوت مشاهده شده به لحاظ آماری معنادار نیست و غرور ملی شهروندان در بعد دستاوردهای خاص کشور پس از موفقیت تیم ملی فوتبال تغییری نیافته است.

جدول ۵. مقایسه میانگین بعد (غرور ملی) عمومی، قبل و بعد از موفقیت ایران در صعود به جام جهانی

Sig	T	df	میانگین بعد از موفقیت	میانگین قبل از موفقیت	تعداد زوج‌ها	
0/000	6/5	279	19/5	17/7	280	عمومی

بر اساس نتایج حاصل از جدول شماره ۵، نمره غرور ملی شهروندان در بعد عمومی قبل از موفقیت تیم ملی فوتبال ایران $17/7$ بوده است اما بعد از موفقیت فوتبال ملی ایران در صعود مستقیم به جام جهانی، این میانگین ارتقا یافته و به $19/5$ رسیده است. معناداری مقدار t در سطح $0/99$ بیانگر این است که تفاوت مشاهده شده به لحاظ آماری معنادار است و طی آن غرور ملی در بعد عمومی پس از موفقیت تیم ملی فوتبال افزایش یافته است. در پژوهش حاضر ارتباط متغیرهای جمعیتی سن، جنس، تحصیلات و قومیت با غرور ملی (قبل از موفقیت و بعد از موفقیت تیم ملی فوتبال) مورد بررسی قرار گرفته

مختلف تحصیلی به لحاظ غرور ملی تفاوت معناداری با هم ندارند و بالاخره بر اساس داده‌های جدول شماره ۹ قومیت‌های مختلف به لحاظ غرور ملی وضعیت مشابهی دارند و بین آنها تفاوت معناداری مشاهده نمی‌شود.

است که نتایج آن در جداول ۶، ۷، ۸ و ۹ ارائه شده است. بر اساس نتایج جدول شماره ۶ رابطه معناداری بین سن و غرور ملی وجود ندارد. داده‌های جدول شماره ۷ نشان می‌دهد زنان و مردان به لحاظ غرور ملی وضعیت مشابهی دارند. جدول شماره ۸ بیانگر آن است که افراد با سطوح

جدول ۶. بررسی رابطه سن و غرور ملی قبل و بعد از موفقیت ایران در صعود به جام جهانی

متغیرها	قبل از موفقیت		بعد از موفقیت	
	تعداد	ضریب همبستگی	تعداد	ضریب همبستگی
سن / غرور ملی	۳۲۰	۰/۰۰۱	۲۸۰	۰/۰۷۶
				Sig
				۰/۲۰۸

جدول ۷. تفاوت زنان و مردان در غرور ملی قبل و بعد از موفقیت ایران در صعود به جام جهانی

جنسیت	قبل از موفقیت		بعد از موفقیت	
	تعداد	میانگین غرور ملی	تعداد	میانگین غرور ملی
مرد	۱۷۶	۵۴/۴	۱۵۹	۵۶/۲
زن	۱۴۴	۵۲/۷	۱۲۱	۵۶/۵
				t
				۱/۱
				Sig
				۰/۲۷۸

جدول ۸. تفاوت سطوح مختلف تحصیلی در غرور ملی قبل و بعد از موفقیت ایران در صعود به جام جهانی

تحصیلات	قبل از موفقیت		بعد از موفقیت	
	تعداد	میانگین غرور ملی	تعداد	میانگین غرور ملی
بی سواد	۸	۶۳/۷	۶	۶۵/۷
کمتر از دیپلم	۴۶	۵۶/۸	۴۰	۵۸/۲
دیپلم	۷۳	۵۴/۴	۶۰	۵۶/۱
دانشگاهی	۱۹۳	۵۲/۲	۱۷۴	۵۵/۴
				F
				۲/۳
				Sig
				۰/۰۷۸

جدول ۹. تفاوت قومیت‌های مختلف در غرور ملی قبل و بعد از موفقیت ایران در صعود به جام جهانی

قومیت	قبل از موفقیت		بعد از موفقیت	
	تعداد	میانگین غرور ملی	تعداد	میانگین غرور ملی
لر	۲۰۵	۵۴/۷	۱۸۴	۵۶/۵
ترک	۴۱	۵۴/۸	۳۳	۵۶/۸
فارس	۷۴	۵۳/۷	۶۳	۵۵/۲
				F
				۲/۱
				Sig
				۰/۰۸۱

غرور ملی شهروندان ارتقاء یابد. یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهند پس از موفقیت تیم ملی فوتبال ایران در صعود به جام جهانی ۲۰۱۴ برزیل، غرور ملی شهروندان به طور معناداری ارتقاء یافته است. این یافته تحقیق، با نتایج پژوهش لور (۲۰) در برزیل، آبل و همکاران (۹) در انگلستان، آرمسترانگ و هونگستاد^۱ (۱۰) در نروژ و ایوانز و

بحث و نتیجه گیری

غرور ملی یا احساسات مثبت مردم به کشور از نیازهای اساسی جوامع است و به دلیل کارکردهای متعدد، مورد توجه ویژه دولت‌ها قرار دارد. موفقیت‌ها و شکست‌های ورزشی در مسابقات مهم بین‌المللی نقش مهمی در ارتقاء یا تضعیف غرور ملی دارند و به همین دلیل در جوامع مختلف تلاش می‌شود با استفاده از این عامل،

مردم که کاندیدای مورد نظرشان پیروز انتخابات شده بود و موجی از ناراحتی در بین بخش کمتری از مردم که کاندیدای مورد نظرشان رای نیاورده بود، شکل گرفت که تاثیرات احتمالی آن در تحقیق حاضر قابل کنترل نبوده است. بر اساس یافته‌های تحقیق، اگر چه غرور ملی (کل) با موفقیت تیم ملی فوتبال ارتقاء یافت اما این ارتقاء اساساً به دلیل ارتقای بعد غرور ملی عمومی بود که طی آن میهن دوستی و وفاداری شهروندان به کشورشان ایران مورد سنجش قرار گرفته بود و نه غرور ملی به دستاورد های خاص کشور.

سخن پایانی این که موفقیت های ورزشی در رقابت های مهم بین المللی باعث ارتقای غرور ملی می شوند. بر این اساس، می توان با سرمایه گذاری در ورزش و برنامه ریزی جهت حضور موفق ورزشکاران ایرانی در رقابت های مهم بین المللی، به برخی از نیازهای اساسی کشور در سطح ملی مانند تقویت و ارتقای غرور ملی که کارکردهای زیادی نیز برای کشور دارد، پاسخ مثبت داد.

کلی (۱۵) در ۲۴ کشور توسعه یافته، که نشان دادند، موفقیت های ورزشی باعث ارتقای غرور ملی می شوند، منطبق است و آنها را تایید می کند. به علاوه، یافته تحقیق حاضر با نتایج پژوهش احمدی (۱) در ایران که نشان داد شکست های ورزشی در رقابت های مهم بین المللی، باعث تضعیف هویت ملی می شوند، منطبق است و آن را تایید می نماید. عدم وجود ارتباط معنادار بین متغیرهای جمعیتی سن، جنس، تحصیلات و قومیت با غرور ملی در مرحله اول (قبل از صعود ایران) و مرحله دوم (بعد از صعود ایران) بیانگر این است که افزایش معنادار غرور ملی، صرفاً ناشی از متغیر مستقل پژوهش یعنی موفقیت تیم ملی فوتبال ایران در راهیابی به جام جهانی بوده و متغیرهای جمعیتی - زمینه ای، تاثیری بر آن نداشته اند. ذکر این نکته ضروری است که در فاصله انجام مرحله اول و دوم تحقیق، انتخابات ریاست جمهوری یازدهم در ایران برگزار و پس از اعلام نتایج انتخابات در روز شنبه ۲۵ خرداد، موجی از شادی بین بخش زیادی از

منابع و مأخذ

۱. احمدی، سیروس. (۱۳۸۶). "بررسی آثار نتایج تیم ملی فوتبال ایران در جام جهانی ۲۰۰۶ بر هویت ملی شهروندان، مطالعه موردی شهر یاسوج". المپیک، سال پانزدهم، شماره ۱، پیاپی ۳۷، صص ۸۵-۹۶.
۲. احمدی، سیروس. (۱۳۷۷). "نگاهی جامعه شناختی به فوتبال". کیهان ورزشی، (۳۴): ۴.
۳. مرکز آمار ایران. (۱۳۹۱). "گزارش سرشماری عمومی نفوس و مسکن، گزارش تفصیلی شهر یاسوج". تهران، مرکز آمار ایران، ص ۷۶.
۴. مجتهدی، حسین، شهیدی، شهریار، مظاهری، محمدعلی. (۱۳۸۲). "بررسی رابطه غرور ملی، اضطراب و افسردگی با جنسیت و نواحی در نوجوانان ۱۵ تا ۱۹ ساله دبیرستان های تهران". فصلنامه مطالعات تربیتی و روانشناسی، سال چهارم، شماره ۱، صص ۴۵۰-۴۱۹.
۵. مظاهری، محمدعلی، میناکاری، محمود، سادات صادقی، منصوره. (۱۳۸۷). "مقایسه غرور ملی در ایرانیان مقیم کانادا، متقاضی مهاجرت به کانادا و ساکن تهران". مجله روانشناسی، سال دوازدهم، شماره ۲، صص ۱۶۹-۱۵۴.

۶. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی. (۱۳۸۲). "ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان". تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، دفتر طرح‌های ملی، ص ۴۴۱.
۷. هاشمی، ضیاء،، جوادی یگانه، محمد رضا. (۱۳۸۶). "فوتبال و هویت ملی". فصلنامه مطالعات ملی، سال هشتم، شماره ۲، صص ۱۰۷-۱۲۵.
۸. هاشمیان فر، علی،، جلالی، مینا،، هاشمی، ضیاء. (۱۳۹۰). "تاملی بر چیستی غرور ملی و برخی عوامل موثر بر آن در شهر اصفهان". دانشنامه علوم اجتماعی، دوره ۳، شماره ۱، صص ۲۳-۵۰.
- 9-Abell, J., Condor, S., Lowe, R. D., Gibson, S., Stevenson, C. (2007). "Who ate all the pride? Patriotic sentiment and English national football support". Nations and Nationalism, 13(1), PP 97-116.
- 10-Armstrong, G. A., Hognestad, H, B.(2003). "We're not from Norway: Football and civic pride in Bergen", Norway. Identities, 10(4), PP 451-475.
- 11-Berument, H., Yucel, E, M.(2005). "Long live Fenerbahce: The production boosting effects of football". Journal of economic Psychology, 26, PP 842-861.
- 12-Chochran, W, G.(1977). "Sampling techniques". New York, John Wiley & Sons, P 75.
- 13-Denham, B, E.(2010). "Correlates of pride in the performance success of United States athletes competing on an international stage". International Review for the Sociology of Sport, 45(4), PP 457-473.
- 14-Emamjomezadeh, J., Rahbargazi, M., Mahmoodgholi, R., Abbaszade, A .(2012). "Styding the relationship between national pride and political participation among the youth of Isfahan". Pakistan Journal of Social Sciences, 9(3), PP 155-160.
- 15-Evans, M, D, R., Kelley, J.(2002). "National pride in the developed world, Survey data from 24 nations". International Journal of Public Opinion Research, 14(3), PP 303-339.
- 16-Guillen, M, F. (2001). "Is globalization civilizing, Destructive or feeble"? Annual Review of Sociology, 27, PP 235-260.
- 17-Kelley, J., Evans, M, D, R.(1998). "Sources of national pride". Australian Social Monitor, 1, PP 23-30.
- 18-Kelley, J.(1996). "Ethnic feelings and politics in Australia". Worldwide Attitudes, 15 (January) , PP 1-8.
- 19-Kimmel, M, S., Aronson, A.(2012). "Sociology now". New York, Allyn & Bacon, P 32.
- 20- Lever, J.(1983). "Soccer madness". Chicago: University of Chicago Press, P 48.
- 21-McCrone, D., Surridge, P.(1998). "National identity and national pride", In British and European social attitudes the 15th report: How British differ, edited by Roger Jowell, John Curtice, Alison Park, Lindsay Brook, Katarina Thomson, and Caroline Bryson. Aldershot, England: Ashgate, PP 1-13.
- 22-Moaddel, M., Tessler, M., Ingelhart, R.(2008). "Foreign occupation and national pride: The case of Iraq". Population Studies Center, University of Michigan, P 5.
- 23-Rose, R.(1985). "National pride in cross-national perspective", International Social Science Journal, xxxvii, 1, PP 85-96.

- 24-Smith, T. W., Kim, S. (2006). “**National pride in cross-national and temporal perspective**”. International Journal of Public Opinion Research, 18, PP 127-136.
- 25-Smith, W. T., Jarkko, L. (1998). “**National pride: A cross-national analysis**”. GSSS. Cross-National Report. No 19. NORC: University of Chicago, 2-50.
- 26-Tomlinson, A. (1994). “**FIFA and the world cup**”. In J. Sugden & A. Tomlinson (Eds.), Hosts and champions. Aldershot: Arena, PP 13-33.